

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง จังหวัดกำแพงเพชร
The Packaging Development of Makwan Chili Sauce's Tachang Housewife
Group, Kamphaeng Phet Province

เพ็ญศรี จันทร์อินทร์*

Pensri Janin

Received : September 7, 2019

Revised : December 4, 2019

Accepted : December 23, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 2) พัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นที่พัฒนาขึ้นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 4) ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่น ผลการศึกษาพบว่า สภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่น พบว่า บรรจุภัณฑ์เดิมเป็นรูปแบบพลาสติกอ่อนที่แตกง่าย หกเลอะเทอะง่าย ไม่มีตราสัญลักษณ์เป็นของตนเอง ความต้องการของกลุ่มคืออยากปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ที่มีความแข็งแรงมากกว่าเดิม มีฝาเกลียว และแสดงตราสัญลักษณ์ที่เป็นรูปแบบของกลุ่ม ในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นได้ทำการเปลี่ยนเป็นบรรจุภัณฑ์ใหม่ที่เป็นพลาสติกแข็ง ฝาสีแดงแบบเกลียว มีตราสัญลักษณ์เป็นรูปช้างสีเทา ด้านความพึงพอใจของผู้บริโภค พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ไม่หกเลอะเทอะง่าย ในระดับมากที่สุดได้แก่ ฉลากบนตราบรรจุภัณฑ์มีการแสดงข้อมูลสินค้า และโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เหมาะกับการบรรจุน้ำพริก ในระดับปานกลางได้แก่ บรรจุภัณฑ์มีข้อความของตราสินค้าอ่านง่าย สำหรับผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง พบว่ามียอดการจำหน่ายมากขึ้นเท่าตัวที่ตลาดประชารัฐ ตลาดคลองน้ำไหล ตลาดคลองลาน และงานแสดงสินค้าบริเวณน้ำตกคลองลาน

คำสำคัญ : บรรจุภัณฑ์ / น้ำพริกมะแขว่น / บ้านท่าช้าง

*อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Lecturer at General Management Program, Faculty of Management Science, Kamphaeng Phet Rajabhat University

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the conditions, the problems, and the needs of the packaging development of Makwan chili sauce's Tachang housewife group, Kamphaeng Phet Province, 2) to develop the packaging of Makwan chili sauce's Tachang housewife group, Kamphaeng Phet Province, 3) to evaluate the consumer satisfaction of the packaging development of Makwan chili sauce's Tachang housewife group, Kamphaeng Phet Province, and 4) to study the effect of Tachang housewife group, Kamphaeng Phet Province from the packaging development of Makwan chili sauce. The findings were as follows: The conditions, the problems, and the needs of the packaging development of Makwan chili sauce's had found that former packaging made from soft plastic, break easily, sloppy, and showed without logo. They would like to change it to hard plastic packaging, screw cap and show their own logo. The development of the packaging of Makwan chili sauce has changed to hard plastic, red screw cap, gray elephant logo. The consumer satisfaction had found that the sample group satisfied in highest level in it is not sloppy, in high level in clear label and suitable structure, in moderate level in easily to read the label. The result affect to this group had found that they have double distribution at Pracharat Market, Klongnamlai Market, Klonglan Market and Klonglan Waterfall Expo.

Keywords : Packaging / Makwan Chili Sauce / Tachang Village

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จะเป็นแผนแรกที่ถูกใช้ให้เป็นกลไกเชื่อมโยงสู่การขับเคลื่อนการพัฒนา ซึ่งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ต้องบรรลุผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนา รวมทั้งกำหนดแนวทางการพัฒนาในรายละเอียดที่ต้องเชื่อมต่อการปฏิบัติที่ต้องดำเนินการในช่วง 5 ปี โดยได้กำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญ (Flagship Program) และประเด็นพัฒนาเชิงบูรณาการที่สำคัญ ในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติจะทำให้ระบบการจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน แผนสำหรับบริหารราชการแผ่นดิน กฎ ระเบียบวินัยทางการเงินและการคลังภาครัฐ และระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา ตลอดจนระบบการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ได้ดำเนินการมาตรการเพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี มีการขยายการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นระบบ โครงข่ายมากขึ้น และมีการเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาโดยสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การดัดแปลงและต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีไปสู่ความเป็นอัจฉริยะโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการผสมผสานเทคโนโลยี การ

พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี (Technopreneur) รวมทั้งการเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตที่เป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ ได้แก่เกษตรกรรายย่อย วิชาหกิจชุมชน และวิชาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับสถาบันวิจัย และสถาบันการศึกษา รวมทั้งพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะเร่งสร้างและพัฒนาบุคลากรวิจัยในสาขา STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่ายระหว่างสถาบันวิจัยสถาบันการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ชุมชน รวมทั้งการปรับกลไกระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศทั้งระบบ (National Economic and Social Plan No.12 A.D. 2017-2021, 2017, pp.1-4)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จึงเป็นแผนการพัฒนาประเทศ ในการกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องทำตาม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือตามคติพจน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีระยะเวลาบังคับนานถึง 20 ปี ตั้งแต่ปี 2560-2579 กระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศนั้นจึงได้มีการดัดแปลงใช้ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ข้อ 2 เรื่องการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ บนฐานของการพัฒนานวัตกรรมและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้ระบบดิจิทัลและการค้าที่เข้มข้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายกิจกรรมการผลิตและบริการโดยมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับโลกและในระดับภูมิภาคในอุตสาหกรรมหลายสาขา และในภาคบริการที่หลากหลายตามรูปแบบการดำเนินชีวิตและการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไป (National Economic and Social Plan No.12 A.D. 2017-2021, 2017, p.4) ผู้วิจัยได้นำการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการผลิตสินค้าในท้องถิ่นเพื่อการจัดจำหน่าย เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น น้ำพริกจึงเป็นอาหารประเภทหนึ่งที่ได้ผลิตออกมาจำหน่าย น้ำพริกเป็นอาหารที่อยู่คู่กับชีวิตคนไทยมาตั้งแต่โบราณ ซึ่งสูตรน้ำพริกต่างๆ ที่เรารู้จักกันในปัจจุบันหลายๆ สูตรนั้นได้มีการพัฒนามาจากการโหลกพริกกับเกลือในสมัยอยุธยาในปัจจุบันได้มีการทำน้ำพริกที่หลากหลายรสชาติ โดยมีการผสมผสานเครื่องปรุงรสที่มีลักษณะพิเศษและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มะแขว่นจึงเป็นพืชเครื่องเทศสมุนไพรชนิดหนึ่งที่พบมากทางภาคเหนือของไทย เป็นพืชเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดภาคเหนือหลายจังหวัด และมะแขว่นมีความต้องการใช้ในการบริโภคประจำวัน โดยเป็นเครื่องเทศหรือเป็นส่วนประกอบของอาหารพื้นเมืองภาคเหนือหลากหลายชนิด ผลผลิตมะแขว่น ได้จากทั้งการเก็บจากป่าและการปลูกที่แพร่หลายโดยทั่วไปและได้นำมาเป็นส่วนผสมอย่างหนึ่งในการทำน้ำพริกของของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีการผลิตสินค้าภายในกลุ่มที่หลากหลาย เช่น น้ำพริกหมูตะไคร้ น้ำพริกตาแดง ผ้าทอไทยทรงดำ และน้ำพริกมะแขว่น เพื่อจำหน่ายเป็นอาชีพ ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 15 คน โดยการผลิตน้ำพริกมะแขว่น มีนางทองศุภร์ เกิดดวง อายุ 37 ปี เป็นผู้พัฒนาสูตรสืบทอดมาจากครอบครัว มีช่องทางจำหน่ายผ่านผู้ขายปลีกตามร้านทั่วไปและตลาดนัดทั่วไป และทางกลุ่มแม่บ้านมีความต้องการที่จะพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับน้ำพริกมะแขว่นให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

เนื่องจากประสบปัญหาบรรจุภัณฑ์รูปแบบเดิมไม่เหมาะกับชนิดของผลิตภัณฑ์ ไม่มีเอกลักษณ์ของกลุ่มที่โดดเด่น ไม่สวยงาม ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้ นอกจากนี้บรรจุภัณฑ์รูปแบบเดิมที่เป็นกล่องพลาสติก ผาปิดไม่สนิทเกิดการรั่วซึมของน้ำพริกมะแขว่นขณะขนส่ง เป็นอุปสรรคต่อการขนส่งไปจำหน่ายยังพื้นที่อื่น

จากการดำเนินนโยบายภาครัฐที่ผ่านมาพบว่าจุดอ่อนของผลิตภัณฑ์อยู่ที่การบริหารจัดการด้านการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีจุดอ่อนในเรื่องของบรรจุภัณฑ์ แนวทางในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของสินค้าจึงมีความจำเป็น เพื่อส่งเสริมรายได้ และสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้ตึ่มากขึ้นกว่าคู่แข่ง อีกทั้งยังเป็นกรยกระดับสินค้าให้หน้า ชี้อมาใ้ซึ่มากยิ่งขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งให้คนในระดับรากหญ้าให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยเน้นการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของกลุ่ม อีกทั้งยังสามารถที่จะทำเป็นต้นแบบของบรรจุภัณฑ์ที่สามารถสร้างความสนใจและจำ ได้ง่ายให้กับกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง เพื่อทำการจัดจำหน่ายในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นที่พัฒนาขึ้นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
4. เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ข้อมูลสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ประชากร ได้แก่กลุ่มแม่บ้านท่าช้างที่ทำการผลิตน้ำพริกมะแขว่น ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านท่าช้างที่ทำการผลิตน้ำพริกมะแขว่นตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 15 คน
2. ข้อมูลด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้างที่ทำการผลิตน้ำพริกมะแขว่น ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ประชากร ได้แก่กลุ่มแม่บ้านท่าช้างตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านท่าช้างที่ทำการผลิตน้ำพริกมะแขว่นตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรจำนวน 15 คน
3. ข้อมูลด้านการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นที่พัฒนาขึ้นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ประชากร ได้แก่กลุ่มผู้บริโภค

น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้างตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรจำนวน 300 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริโภคน้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้างตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 75 คน โดยสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย (purposive Sampling) (Kannasuut, 1999, p.45)

4. ข้อมูลด้านผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่น ประชากร ได้แก่กลุ่มแม่บ้านทำซ้างตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านทำซ้างที่ทำการผลิตน้ำพริกมะแขว่นตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มแม่บ้านทำซ้างที่ทำการผลิตน้ำพริกมะแขว่นเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่ม ศักยภาพการผลิต ช่องทางการจัดจำหน่าย สภาพปัจจุบัน ปัญหา จุดอ่อนของบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรใช้การประชุมกลุ่มกับกลุ่มแม่บ้านทำซ้างที่ทำการผลิตน้ำพริกมะแขว่น เพื่อระดมสมองในการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับน้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบล คลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นที่พัฒนาขึ้นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริโภคน้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบล คลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ที่ 4 ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับกลุ่มแม่บ้านทำซ้างที่ทำการผลิตน้ำพริกมะแขว่น เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่ม ศักยภาพการผลิต ช่องทางการจัดจำหน่าย สภาพปัจจุบัน ปัญหา จุดอ่อนของบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบล คลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลทฤษฎี โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ
2. ดำเนินการสร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบทดสอบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและเชิงทฤษฎี (Content and Theory Validity) ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 5 ท่าน ดังนี้

- 3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชร บุดสีทา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
 - 3.2 อาจารย์ ดร.วรรณพรรณ รักษณ์ม อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
 - 3.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลทิพย์ คำใจ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
 - 3.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษณิศ เทชเถกิง อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
 - 3.5 อาจารย์ ดร.จิรายุ หาญตระกูล อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
4. ผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม มาคำนวณค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยพิจารณาเลือกข้อรายการที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้วพบว่า มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งรายการคำถามใช้ได้ทุกข้อโดยปรับปรุงภาษาในรายการคำถามบางข้อให้สั้นและสื่อความหมายชัดเจนขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
- วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
1. วิเคราะห์เนื้อหา
 2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า บรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นรูปแบบพลาสติกอ่อนที่แตกง่าย หกเลอะเทอะง่าย ไม่มีตราสัญลักษณ์เป็นของตนเอง ซึ่งบรรจุภัณฑ์ในปัจจุบันจะใช้สีเมจิกเขียนบนผ้าน้ำพริกให้ลูกค้ารับทราบ ทางกลุ่มจึงมีความต้องการปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ที่มีความแข็งแรงมากกว่าเดิม มีฝาปิดมิดชิด ไม่หกเลอะเทอะ และมีตราสัญลักษณ์ที่เป็นรูปแบบของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง
2. พัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้ปรับเปลี่ยนจากบรรจุภัณฑ์เดิมเป็นบรรจุภัณฑ์ใหม่ที่เป็นพลาสติกฝาสีแดง แบบเกลียว และมีตราสัญลักษณ์ของกลุ่มเป็นรูปวงกลมสีเหลืองโอบล้อมข้างสีเทาขจร
3. ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นที่พัฒนาขึ้นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นที่พัฒนาขึ้นของกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ บรรจุภัณฑ์ไม่หกเลอะเทอะง่าย ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือ ราคาไม่แพง (10 บาท/กระปุก) ($\bar{X} = 4.62$) ในระดับมากที่สุดได้แก่ ฉลากบนตราบรรจุภัณฑ์มีการแสดงข้อมูลสินค้า และ

โครงสร้างบรรจุภัณฑ์เหมาะกับการบรรจุน้ำพริก ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือ บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมในการนำไปเป็นของฝาก ($\bar{X} = 4.45$) ในระดับปานกลางได้แก่ บรรจุภัณฑ์มีข้อความของตราสินค้าอ่านง่าย ($\bar{X} = 3.41$) รองลงมาคือ บรรจุภัณฑ์มีภาพประกอบที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.35$)

4. ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้วางสินค้าน้ำพริกมะแขว่น โดยมีการวางจำหน่ายมากขึ้นที่ตลาดประชารัฐ ตลาดคลองน้ำไหล ตลาดคลองลาน งานแสดงสินค้าบริเวณน้ำตก คลองลาน พบว่าได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้าทั่วไป จึงพบว่ายังมีกลุ่มประชากรอื่นที่บริโภคน้ำพริกมะแขว่น และได้รับความสนใจโดยมีบรรจุภัณฑ์เป็นรูปแบบพลาสติกที่แข็งแรง ไม่หกเลอะเทอะง่าย เนื่องจากมีฝาเกลียวปิดสนิท และมีตราสัญลักษณ์เป็นของตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า บรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เป็นรูปแบบพลาสติกอ่อนที่แตกง่าย หกเลอะเทอะง่าย ไม่มีตราสัญลักษณ์เป็นของตนเอง ซึ่งบรรจุภัณฑ์ในปัจจุบันจะใช้สีเมจิกเขียนบนฝาน้ำพริกให้ลูกค้ารับทราบ ทางกลุ่มจึงมีความต้องการปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ที่มีความแข็งแรงมากกว่าเดิม มีฝาปิดมิดชิด ไม่หกเลอะเทอะ และมีตราสัญลักษณ์ที่เป็นรูปแบบของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Panutamphol. & Leelasuwat. (2011) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม พบว่า ศักยภาพของบรรจุภัณฑ์ไม่มีประสิทธิภาพในการปกป้องสิ่งสกปรก และอันตรายจากมดแมลงได้เป็นอย่างดี ไม่สามารถป้องกันการซึมผ่านของก๊าซและแบคทีเรียทำให้อาหารเหม็นหืนและอาหารเป็นพิษได้

2. พัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้ปรับเปลี่ยนจากบรรจุภัณฑ์เดิมเป็นบรรจุภัณฑ์ใหม่ที่เป็นพลาสติกฝาสีแดง แบบเกลียว และมีตราสัญลักษณ์รูปวงกลมสีเหลืองโอบล้อมข้างสี่เหลี่ยมคกรก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Apirattananusorn. & Jinapark. (2013) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกพร้อมบริโภค พบว่าผู้บริโภคร้อยละ 72 มีความสนใจบรรจุภัณฑ์น้ำพริกที่สวยงาม สามารถบริโภคได้ครั้งเดียว (1 มื้อ) เพราะมีความสะดวกในการบริโภค บรรจุภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมหาซื้อได้ในตลาด

3. ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นที่พัฒนาขึ้นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อบรรจุภัณฑ์น้ำพริกมะแขว่นที่พัฒนาขึ้นของกลุ่มแม่บ้านทำซ้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ บรรจุภัณฑ์ไม่หกเลอะเทอะง่าย รองลงมาคือ ราคาไม่แพง (10 บาท/กระปุก) ในระดับมากที่สุดได้แก่ ฉลากบนตราบรรจุภัณฑ์มีการแสดงข้อมูลสินค้า และโครงสร้างบรรจุภัณฑ์เหมาะกับการบรรจุน้ำพริก รองลงมาคือ บรรจุภัณฑ์มีเหมาะสมในการนำไปเป็นของฝาก ในระดับปานกลางได้แก่ บรรจุภัณฑ์มีข้อความของตราสินค้าอ่านง่าย รองลงมาคือ บรรจุภัณฑ์มีภาพประกอบที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลงานวิจัยของ Panutamphol. & Leelasuwat. (2011) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม พบว่าผู้บริโภคมีความพึงพอใจในรูปแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ทั้งด้านความสวยงามและประโยชน์ใช้สอยสามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ของสินค้าจังหวัดนครปฐม ยืดอายุสินค้าให้เก็บได้นานขึ้น ป้องกันการชำรุดเสียหาย สะดวกต่อการใช้งาน สร้างความมั่นใจในมาตรฐานคุณภาพสินค้า บรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงามเหมาะสมจะซื้อเป็นของฝาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Apirattananusorn. & Jinapark. (2013) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกพร้อมบริโภค พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่พึงพอใจต่อการจัดรูปแบบกราฟิกและโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ในระดับมากและมากที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Mookem. (2017) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปลักษณะบรรจุภัณฑ์น้ำพริกกุ้งเสียบ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปริงจังหวัดพังงา ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า ด้านรูปลักษณะบรรจุภัณฑ์เลือกใช้แบบที่ 1 รูปทรงสี่เหลี่ยม ขนาด 6 ออนซ์ฝาตัว การออกแบบกราฟิกบรรจุภัณฑ์เลือกรูปแบบที่ 3 และให้ออกแบบกราฟิกฝาเกลียว ล็อค 3 รูปแบบเพิ่มเติม ซึ่งเดิมใช้รูปลักษณะบรรจุภัณฑ์เป็นพลาสติกแบบทรงเตี้ย ขนาด 4 ออนซ์ และ ผลการประเมินประสิทธิภาพบรรจุภัณฑ์ ระยะที่ 2 ด้านการบรรจุและการปกป้องสินค้า พบว่าบรรจุภัณฑ์สามารถป้องกันการสัมผัสกับน้ำหรือความชื้นได้ และประสิทธิภาพด้านการอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดจำหน่ายเลือกรูปแบบที่ 2 ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับในการใช้ภาพที่มีความสวยงามและข้อมูลสอดคล้องกับภาพลักษณะสินค้า

4. ศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มแม่บ้านท่าช้าง ตำบลคลองน้ำไหล อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้วางสินค้าน้ำพริกมะแขว่น โดยมีการวางจำหน่ายมากขึ้นที่ตลาดประชารัฐ ตลาดคลองน้ำไหล ตลาดคลองลาน งานแสดงสินค้าบริเวณน้ำตกคลองลาน พบว่าได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้าทั่วไป จึงพบว่ายังมีกลุ่มประชากรอื่นที่บริโภคน้ำพริกมะแขว่น และได้รับความสนใจโดยมีบรรจุภัณฑ์เป็นรูปแบบพลาสติกที่แข็งแรง ไม่หกเลอะเทอะง่ายเนื่องจากมีฝาเกลียวปิดสนิท และมีตราสัญลักษณ์เป็นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ Panutamphol. & Leelasuwat. (2011) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม พบว่าการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าจะเป็นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์การเกษตรที่สามารถเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม ซึ่งจะส่งผลให้สินค้าเกษตรและสินค้าแปรรูปทางการเกษตรมีความต้องการปริมาณเพิ่มมากขึ้นเท่ากับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้าทางการเกษตรควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมไปพร้อมๆ กัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการพัฒนาสินค้าควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปให้คำแนะนำในการพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบใหม่ที่ผู้บริโภคมีความสนใจ เพื่อกระตุ้นการตลาดให้มีรายได้เข้าสู่ชุมชนให้มากขึ้น
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้คำแนะนำในการทำบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม มีการห่อหุ้มที่ไม่หกเลอะเทอะง่าย และทำการจดลิขสิทธิ์สินค้ากับกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยต่อยอดในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้สามารถยืดอายุสินค้าให้เก็บได้นานขึ้น และมีการขอการรับรองความปลอดภัยจากองค์การอาหารและยา (Food and Drug Administration) นอกจากนี้ยังสามารถดำเนินการจัดจำหน่ายสินค้าโดยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย หรือการขายแบบออนไลน์ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มแม่บ้าน

References

- Apirattananusorn, S. & Jinapark, K. (2013). **The Packaging Development of Ready Made Chili Sauce**. [Online]. Available : การพัฒนาบรรจุภัณฑ์น้ำพริกพร้อมบริโภค-KMUTT Digital Library : <https://digital.lib.kmutt.ac.th/journal/loadfile> [2019, September 6].
- Kannasuut, P. (1999). **Statistic for Behavioral Science Research (Revised Edition)**. (3 rd ed.). Bangkok : Chulalongkorn University Printing House.
- Mookem, D. (2017). **The Development of Shrimp Skewers Chili Sauce Packaging Appearance, Pring Housewife Group, Pangnga Province**. [Online]. Available : <https://www.tci-thaijo.org/rpu/article/download> [2019, September 6].
- National Economic and Social Plan No.12 A.D. 2017-2021. (2017). **Summary of National Economic and Social Plan No.12 A.D. 2017-2021**. [Online]. Available : <https://www.nesdb.go.th/download/plan12.pdf> [2019, January 4].
- Panutamphol, S. & Leelasuwat, S. (2011). **The Packaging Development of Agricultural Products for Nakorn Prathom Province Tourism**. [Online]. Available : <https://cscd.kku.ac.th/uploads/proceeding> [2019, September 6].